

Čas dušičkový

■ Od polí už vietor fúka a na kopcoch začína poletovať sneh. Je jeseň... Vijeme kytice z neskorých kvetov a ozdobujeme nimi naše cintoríny. Prejavujeme úctu k tým, ktorých sme, pri nás ošedivených a zostarnutých, so žiaľom pochovali.

No predtým ešte, skôr než sme ich uložili do hrobov, boli medzi nami. Boli to otcovia a matky, staré matky a starí otcovia. A občas sa žalovali na trúchlivú starobu. Aj našou vinou...

Preto skôr, než sa vyberieme na cintoríny vykonať čin vďačnosti, obhliadnime sa aj po tých, ktorí s nami žijú... Ich ruky sa chvejú od staroby (to vidíme) a ich srdcia sa chvejú od radosti (na to zabúdame). Keby sme ich trochu viac milovali, nemuseli by sme pochybovať o úprimnosti svojej viery.

V tých rodinách, kde starci sú šťastní, kde ruky stareniek pohľadá pozornosť synov a nežnosť dcér, úctivosť zaťov a ochota neviest, tam v hojnosti padá dážď Božích milostí.

Hovorievame, že starci sú ako malé deti. Zaiste. Práve preto nič v tolkej miere nepotrebujú ako našu lásku.

Tých však, ktorých Pán povolal k sebe alebo ktorí obetovali svoje mladé srdcia za našu slobodu, tých nikdy nevypúšťajme z našich myslí. Aj za tých, v čas dušičkový, obetujeme aspoň jeden Otče náš.

A. K.

Foto: Martin Martinček – Dušičky V. (1965 – 1966)

Prihovor starostu

■ Vážení spoluobčania, dovoľte mi, aby som sa vám na konci volebného obdobia 2015 – 2018 prihovril niekoľkými slovami.

Pred štyrmi rokmi, v komunálnych voľbách 2014, ste mi dali dôveru a zvolili ste ma za starostu našej obce. Do funkcie som nastúpil ako nováčik vo verejnej správe. Prebratie úradu prebehlo neštandardným spôsobom (vlastne neprebehlo) a až po čase som sa za pomoci poslancov obecného zastupiteľstva, zamestnancov obecného úradu i ochotných kolegov z radov starostov zorientoval a nastavil tak, aby som mohol plniť volebný program a spoločne hľadať reálne priority pre rozvoj našej obce a ich postupné plnenie v rámci obecného rozpočtu. „Nakopnúť zastavený stroj“ však nebolo jednoduché. Záverečnú správu za končiacie volebné obdobie zverejním obvyklým spôsobom v najbližšom období, a to na webovej stránke našej obce i obecných tabuliach. Neprináleží mi ju zverejňovať práve v našich Novinkách a práve v tomto období.

Naopak, práve v tomto čase by som chcel vyjadriť poďakovanie poslancom obecného zastupiteľstva za konštruktívnu prácu pri plnení úloh vyplývajúcich z ich pozície. Priznávam, že nešlo vždy všetko ideálne a došlo k rôznym názorovým stretom.

Dôležité však je, že sme s prihliadnutím na vzájomný rešpekt a smerovanie obce dokázali v sporných situáciách nájsť kompromisné riešenia (i keď niektoré problémy zostali nedoriešené).

Poďakovanie patrí všetkým členom našich komisií za tvorbu rôznych obecných dokumentov, pomoc pri realizácii niektorých projektov či riešenie žiadostí a sťažností. Nesmierne množstvo práce odvieďla najmä komisia kultúry a športu pri príprave a organizácii kultúrno-sportovo-spoločenských podujatí (viac v hodnotiacej správe).

Veľké poďakovanie za nesmierne náročnú a často nedocenenú prácu patrí zamestnancom obecného úradu, ako aj členom organizácií pôsobiacich v našej obci – členom dobrovoľného hasičského zboru, jednoty dôchodcov, športovým kolektívom, pedagógom a zamestnancom ZŠ s MŠ, pracovníkom denného stacionára, redakčnej rade Noviniek, členom ZPOZ-u a všetkým, ktorí sa akokoľvek zapojili do verejného života v našej obci.

Prichádza čas (komunálne voľby), keď vy všetci môžete vyjadriť názor a ohodnotiť prácu starostu, poslancov zastupiteľstva i zamestnancov obecného úradu. Vaša účasť vo voľbách, vaše právo voliť je nesmierne dôležité pre budúcnosť i ďalšie smerovanie rozvoja našej obce. Preto vás všetkých vyzývam, aby ste 10. novembra 2018 prišli vyjadriť svoj názor do volebných miestností.

Všetkým vám prajem veľa jesennej pohody pri stretnutiach s rodinami a priateľmi a pri spomienkach na vašich blízkych zosnulých.

Branislav Čizmárík

Čo je nové v obecnej legislatíve...

Od vydania posledných obecných novín Obecné zastupiteľstvo (OZ) obce Nemecká zasadalo dvakrát, a to 21. júla 2018 na mimoriadnom a 28. septembra 2018 na riadnom zasadnutí.

Na **mimoriadnom júlovom zasadnutí** bolo hlavným bodom programu určenie počtu poslancov a rozsahu výkonu funkcie starostu na nasledujúce volebné obdobie rokov 2019 – 2022. Termín komunálnych volieb bol predsedom NR SR stanovený na 10. novembra 2018. Treba podotknúť, že počet poslancov sa volí na základe počtu obyvateľov. V našej obci môže byť zvolených buď sedem, alebo deväť poslancov. Na základe tejto skutočnosti zastupiteľstvo jednohlasne odsúhlasilo počet poslancov v nasledujúcom volebnom období na 9. Zároveň určilo rozsah výkonu funkcie starostu na plný úväzok.

V ďalšom bode OZ schválilo prenájom nebytových priestorov v budove domu služieb za účelom poskytovania služieb maséra a fyzioterapeuta. Po opätovnom prerokovaní neschválilo žiadateľovi LIFEPC, s. r. o., Banská Bystrica umiestnenie technológií na šírenie internetu a TV signálu na budovách domu služieb a ZŠ s MŠ v Nemeckej. Schválilo financovanie projektu na podporu opatrovateľskej služby vo výške 400 €. Na vysvetlenie treba podotknúť, že v súčasnosti je opatrovateľská služba v našej obci hrazená výlučne z rozpočtu obce. Aby obec mohla žiadať financie na túto službu aj z iných zdrojov (z eurofondov), je potrebné vypracovať projekt. V ďalšom bode bolo schválené rozpočtové opatrenie č. 5/2018, týkajúce sa štvrtročných odmien pre pracovníkov obecného úradu. V závere mimoriadneho zasadnutia sa OZ zaoberalo prípravou a zabezpečením Dní obce Nemecká 2018 a taktiež výškou odmeny pre šéfredaktora našich obecných novín.

Na **riadnom septembrovom zasadnutí** OZ po kontrole plnenia uznesení a správe starostu o činnosti obecného úradu a hospodárení obce schválilo nenávratný finančný príspevok vo výške 574,80 € pre projekt „Wifi pre Teba“. V obci

Nemecká tak budú zriadené miesta, na ktorých sa budú môcť občania pripojiť na internet zadarmo.

V ďalšom bode sa OZ venovalo žiadostiam JUDr. Ing. Sýkovej a Ing. Sojakovej o odkúpenie pozemkov. Vzhľadom na blížiaci sa koniec volebného obdobia poslanci navrhli, aby o týchto žiadostiach rozhodlo novozvolené zastupiteľstvo.

OZ obce Nemecká schválilo súťažné podmienky obchodnej verejnej súťaže o najvhodnejší návrh na uzatvorenie nájomnej zmluvy na prenájom poľnohospodárskych pozemkov v katastrálnom území obce Nemecká. Vzhľadom na vyšší počet žiadateľov sa jedná o najtransparentnejší spôsob prenájmu poľnohospodárskych pozemkov v katastri obce. Tieto podmienky obchodnej verejnej súťaže budú zverejnené na obecných tabuliach, internetovej stránke obce a v periodiku Horehronie.

V bode č. 10 OZ schválilo zámer predaja prebytočného hnuťelného majetku obce – úžitkového automobilu a príviesnej cisterny. Ďalej schválilo odmenu pre šéfredaktora obecných novín vo výške 4,20 € za normostranu, ktorá bude vyplatená od čísla 1/2018. V bode č. 12 OZ schválilo odmenu vo výške 600 € pre členov kultúrnej a športovej komisie a dobrovoľníkov, ktorí sa aktívne podieľali na zabezpečení všetkých kultúrnych a športových podujatí, organizovaných obcou Nemecká v roku 2018. V poslednom bode zastupiteľstvo na návrh predsedníčky finančnej komisie Ing. Kohútovej schválilo rozpočtové opatrenie č. 6/2018. Po diskusii starosta obce zasadnutie ukončil.

Vážení občania!

Nakoľko sa nezadržiateľne blíži termín komunálnych volieb, chcem vás požiadať, aby ste zodpovedne a v čo najväčšom počte pristúpili k volebným urnám a svojimi hlasmi vybrali nových poslancov pre nastávajúce volebné obdobie 2019 – 2022.

Jozef Kliment, člen obecnej rady

Malé právne okienko

Volebné právo

Inšpiráciu na napísanie nasledujúceho článku mi vnukol samotný čas. Štyri roky ubehli ako voda a opäť tu máme komunálne voľby. Týkajú sa každej obce, mesta, ale aj každého jednotlivca. Poniektorí len mávnu rukou („vždy sa kradlo a kradnúť sa bude“), iní to vnímajú ako možnosť zmeniť niečo k lepšiemu, ovplyvniť chod vecí naokolo. Tí, ktorí teraz ľahostajne mávnu rukou, si ani neuvedomujú, že v minulosti si ľudia volebné právo museli tvrdo vybojovať (o práve byť volený ani nehovoriac).

Volebné právo je výsledkom dlhého historického vývoja a uplatňovalo sa už v antike. V minulosti ho obmedzovali rôzne podmienky – napríklad vlastníctvo určitého nehnuteľného majetku, platenie aspoň minimálnej dane, príslušnosť k určitej rase, gramotnosť. Občan mohol voliť v prípade, ak splnil tú alebo onakú podmienku.

Volebné právo mali do začiatku 20. storočia len muži. V Anglicku prebehlo v 19. storočí niekoľko reforiem, ale až po roku 1884 sa volebné právo rozšírilo aj na drobných poľnohospodárskych nájomcov. Do konca 19. storočia to bolo 60 percent obyvateľov (okrem žien a nemajetných).

Zaujímavosťou je, že napríklad v Austrálii v období rokov 1850 až 1905 vyrástol z kolónií demokratický štát, v ktorom mal každý občan s výnimkou aborígenov (pôvodných obyvateľov) plné volebné právo. Pôvodní austrálski obyvatelia ho získali až v roku 1966.

Prvý turecký prezident Mustafa Kemal (Atatürk) po roku 1923 vytvoril z tejto moslimskej krajiny moderný štát podľa západného vzoru. Zrušil arabské písmo a nosenie pokrývky hlavy, nazývanej fez, ktorá bola symbolom islamskej ortodoxnosti. Nahradil tiež zákony islamu právnym systémom. Islam sa stal súkromnou záležitosťou a ženy získali aj volebné právo.

Vývoj volebného práva žien bol zložitejší. Prvou krajinou, ktorá priznala ženám volebné právo, sa v roku 1893 stal Nový Zéland (vtedy ešte Veľká Británia). Hneď na začiatku nového storočia ho nasledovala Austrália. Prvými štátmi západnej Európy, ktoré ženám poskytli volebné právo, sa v rokoch 1906 – 1915 stali Fínsko (vtedy autonómna súčasť Ruskej ríše), Nórsko a Dánsko. Významným podnetom pre boj za volebné právo žien v Európe bola prvá svetová vojna, počas ktorej niektoré ženy získali kvalifikáciu a naučili sa samostatne rozhodovať. V niektorých krajinách získali ženy volebné právo po vojne, v období 1918 – 1920.

Vo Veľkej Británii bolo v 19. storočí uzákonených niekoľko protidiskriminačných reforiem. Volebné právo však bolo ženám i naďalej upierané. V roku 1918 získali ženy čiastočné volebné právo obmedzené na osoby staršie ako 30 rokov. Rovnaké postavenie ako muži voličky dosiahli až v roku 1928, keď bola táto veková hranica znížená na 21 rokov.

V mnohých ďalších krajinách bolo ženám volebné právo priznané až po druhej svetovej vojne. V roku 1945 získali právo voliť ženy v Taliansku, Francúzsku a v Japonsku. Koncom 40. a začiatkom 50. rokov nasledovala väčšina juhoamerických štátov. A v ktorom európskom štáte bolo volebné právo žien schválené naposledy? Prekvapivo v kolíske demokracie, vo Švajčiarsku. Prvý raz sa švajčiarske ženy vydali k volebným urnám až v roku 1971. V kantóne Appenzell Innerrhoden bolo volebné právo žien na kantónálnej úrovni zavedené až v roku 1990.

Poslednou krajinou, ktorá ženám priznala volebné právo, bola absolutistická Saudská Arábia. Kráľ Abdalláh im ho prisľúbil v roku 2011, po prvýkrát však saudskoarabské ženy mali možnosť voliť a byť volené do miestnych rád až v decembri

2015. Právo voliť do parlamentu tu nemajú ani muži, lebo jeho členovia sú menovaní kráľom.

A ako to bolo s volebným právom žien u nás? V ČSR bolo uzákonené až v roku 1920. Do poslaneckých kresiel vtedy zasadlo aj prvých 12 statočných žien. Tzv. volebný zákon č. 123/1920, na danú dobu pokrokový, síce dal právo voliť všetkým mužom i ženám po dosiahnutí 21. roku života, avšak súčasne z neho urobil povinnosť. Oslobodení boli občania nad 70 rokov, chorí alebo zdravotne hendikepovaní. Volebné miestnosti neboli otvorené tak dlho, ako sme zvyknutí v súčasnosti. Volilo sa len v mieste bydliska.

V dnešnej dobe je volebné právo jedným zo základných politických práv, ktoré ústavnou cestou umožňuje účasť občana na správe vecí verejných. Toto politické právo upravené v čl. 30 Ústavy Slovenskej republiky priznáva oprávnenie v oblasti volieb nielen občanom SR, ale aj cudzincom, a to v závislosti od toho, o aký druh volieb ide. Základnými demokratickými princípmi volieb sú všeobecnosť, rovnosť, tajnosť a priamosť hlasovania.

Všeobecnosť – právo voliť v demokratickej spoločnosti – majú všetci občania bez ohľadu na národnosť, rasu, pohlavie od 18 rokov. Volebné právo delíme na aktívne – právo občana voliť (nadobúda sa dovŕšením dospelosti) a pasívne – právo byť volený. To občan nadobúda v rôznom veku v závislosti od funkcie, do ktorej má byť zvolený. V prípade parlamentných volieb ide o vek 21 rokov.

Rovnosť – hlasy všetkých voličov majú rovnakú platnosť a váhu. Každý volič do konkrétneho orgánu má len jeden hlas.

Priamosť – voliči hlasujú priamo za politické subjekty alebo za jednotlivých kandidátov, volieb sa zúčastňujú priamo, osobne, bez sprostredkovateľa.

Tajnosť – zo zákona vyplýva povinnosť hlasovať tajne. Znamená to, že vo volebnej miestnosti musí byť vyhradený priestor, kde má volič právo upraviť hlasovacie lístky bez akéhokoľvek obmedzenia a kontroly.

Aj v blížiacich sa komunálnych voľbách sa v našej obci bude o post poslancov uchádzať 14 kandidátov a o post starostu jeden kandidát. Akí by mali byť ľudia, ktorí sa uchádzajú o post poslancov? Podľa mojich skúseností je najlepšou kvalifikáciou človeka, ktorý sa uchádza o verejnú funkciu, jeho predchádzajúce pôsobenie vo verejnom priestore. A nezohráva úlohu, či bol verejným činiteľom alebo len aktívnym občanom. Je však dôležité, aby mal za sebou práve takúto skúsenosť. Pre voličov je dôležité všimnúť si, ako sa v tomto priestore správal. Občan by mal hlas odovzdať človeku, ktorý obhajoval verejný, nie súkromný záujem, správal sa k verejným financiám tak, ako sa správa človek k vlastnej peňaženke, a to bez toho, aby si z nich „ulieval“ pre seba alebo svojich kamarátov. Musí to byť človek, ktorý dokáže s ostatnými aktérmi komunikovať slušne, vecne a kvalifikovane a je dostatočne odolný voči pokušeniam moci. V neposlednom rade by poslanec mal byť v prípade potreby schopný viesť obec do doplnkových volieb a kvalifikovane ju navonok reprezentovať. Od kandidáta na post starostu sa vyžadujú všetky tieto vlastnosti a v neposlednom rade aj manažérske schopnosti. Nie je to ľahké, pretože za starostu sa v škole nikto nevyučí a chod obce prináša každý deň nové a nové situácie.

Na záver mi už nezostáva nič iné, len popriať voličom pri voľbe budúcich poslancov šťastnú ruku a staronovému starostovi zaželať do nového volebného obdobia veľa síl a energie.

Marcela Kohútová

INFORMÁCIA PRE MAJITEĽOV PSOV

Obec Nemecká v súlade s § 19, ods. 11 zákona č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov

o z n a m u j e

vlastníkom psov chovaných na území Slovenskej republiky **povinnosť:**

zabezpečiť trvalé označenie psov čipom pred prvou zmenou vlastníka, najneskôr však do 12 týždňov veku zvieratá, **uviesť identifikačné údaje psa a údaje o vlastníkovi psa** v centrálnom registri spoločenských zvierat.

Vlastník psa narodeného do 31. augusta 2018 je podľa § 19, ods. 9 uvedeného zákona povinný zabezpečiť trvalé označenie psa v prechodnom období – najneskôr do 31. októbra 2019. To sa nevzťahuje na psa narodeného do 31. augusta 2018, ktorý sa uvádza na trh, prevádza do vlastníctva alebo držby inej osoby, umiestňuje sa do karanténnej stanice alebo útulku pre zvieratá.

Podľa § 19, ods. 8 môže zviera označiť čipom len súkromný veterinárny lekár. Za trvalé označenie psa podľa § 19, ods. 9 je súkromný veterinárny lekár oprávnený požadovať úhradu najviac 10 eur. Ak je vlastníkom psa, narodeného do 31. októbra 2019, osoba v hmotnej núdzi alebo poberateľ minimálneho dôchodku, požadovanú sumu uhradí štát.

Ak fyzická osoba nezabezpečí na svoje náklady trvalé označenie psa podľa § 19, ods. 9, orgán veterinárnej správy jej podľa § 48, ods. 1 zmieneného zákona uloží pokutu 50 eur.

Komunálne voľby 2018

Zoznam zaregistrovaných kandidátov pre voľby do Obecného zastupiteľstva v Nemeckej

Obec Nemecká uverejňuje podľa § 173, ods. 2 zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zoznam kandidátov, zaregistrovaných pre voľby do obecného zastupiteľstva.

Volebný obvod č. 1

1. Kristína Furajtárová, 58 r., živnostníčka, Smer – sociálna demokracia
2. Milena Grúberová, 49 r., vychovávateľka, Smer – sociálna demokracia
3. Jozef Kliment, Ing., 58 r., odborný referent – špecialista, Smer – sociálna demokracia
4. Marcela Kohútová, Ing., 48 r., operačná audítorka, Občianska konzervatívna strana
5. Zuzana Kováčová, Mgr., PhD., 39 r., vysokoškolská učiteľka, nezávislá kandidátka
6. Lubomír Kubuš, Ing., 52 r., živnostník, nezávislý kandidát
7. Peter Marčok, 52 r., pracovník vlastnej ochrany, Smer – sociálna demokracia
8. Jaroslav Mažáry, Mgr., 41 r., nezamestnaný, Smer – sociálna demokracia
9. Ján Môcik, Ing., 37 r., energetický audítor, Smer – sociálna demokracia
10. Branislav Píši, Mgr., 43 r., policajt, nezávislý kandidát
11. Jozef Rapčan, 48 r., robotník, Strana moderného Slovenska
12. Marek Ryšlink, 36 r., predák, Sme rodina – Boris Kollár
13. Vladimír Siman, 50 r., odborný referent, Strana moderného Slovenska
14. Ján Turčan, Ing., PhD., 44 r., hlavný radca, nezávislý kandidát

Vo volebnom obvode sa volí 9 poslancov.

Zoznam zaregistrovaných kandidátov pre voľby starostu obce Nemecká

Obec Nemecká uverejňuje podľa § 178, ods. 2 zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zoznam kandidátov, zaregistrovaných pre voľby starostu obce.

1. Branislav Čižmárik, 46 r., starosta, Smer – sociálna demokracia

Leto v domove Hron v Dubovej

Veselými príhodami a vtipmi sme oslávili 2. júl – Medzinárodný deň vtipov. Zabavili sme sa pri spomínaní na vlastné humorné zážitky, ale aj veselými príhodami so zvieracími kamarátmi. Sviatok sv. Cyrila a Metoda sme si 4. júla pripomenuli spoločnou besedou.

Nie všetci sme vedeli, že 7. júl je Deň čokolády. Prijímatelia sociálnej služby v našom domove si ho pripomenuli 17. júla pri sladkom posedení v záhrade.

Posledný júlový víkend sa uskutočnili Dni obce Nemecká. V sobotu 28. júla mal domov Hron príležitosť prezentovať svoje aktivity. Túto šancu sme patrične využili a priestor zasadačky pri ihrisku sme vyzdobili prácami prijímateľov sociálnej služby z nášho zariadenia. Návštevníci mali možnosť prelistovať Kroniku domova, všetky vydania nášho časopisu Hlásnik domova a k dispozícii mali aj propagačné materiály o našej organizácii, ako aj o sociálnom poradenstve, ktoré poskytujeme pre verejnosť.

Letné počasie a našu záhradu sme tohto leta využili naozaj všestranne. V júli sa prijímatelia sociálnej služby venovali tvorivým dielňam. V rámci nich za pomoci vodových farieb vyrobili zaujímavé obrázky. Na záhrade sme sa stretli aj 7. septembra pri príležitosti Dňa pozitívneho myslenia. Na jeho utuženie sme sa pohostili chlebom vo vajci, ktorý sme si sami nachystali.

Dňa 7. augusta sa v našom areáli uskutočnil v poradí už XVII. Športový deň seniorov. Súťažilo sa v štyroch športových disciplínach – kolky, šípky, hod do koša, hod čižmou do diaľky.

Niektorí súťažili, iní povzbudzovali, ale všetci spoločne strávili príjemné dopoludnie. Prijímatelia sociálnych služieb opäť dokázali, že všetko sa dá, len treba chcieť. Víťazi si odniesli aj sladkú odmenu a všetci spoločne pri dobrej hudbe sme si pochutnali na výborných špekáčikoch.

V dňoch 16. – 22. septembra prebiehal Týždeň dobrovoľníctva. Všetci tí, ktorí majú srdiečko na správnom mieste, mali príležitosť zapojiť sa do dobrovoľníckych aktivít v našom domove. Prišli tí, ktorí chceli zažiť povznášajúci pocit z nezištnej pomoci druhým, a preto venovali kúsok svojho času a schopností v prospech prijímateľov sociálnej služby nášho zariadenia. Do dobrovoľníckych aktivít sa zapojili študenti zo strednej pedagogickej školy EBG Brezno a súkromného gymnázia z Podbrezovej a zamestnanci Obecného úradu v Nemeckej. Všetkým, ktorí sa dobrovoľníckych aktivít zúčastnili a spojili sa tým pre dobrú vec, patrí veľké poďakovanie.

Dňa 21. septembra si desiatky krajín celého sveta, vrátane Slovenskej republiky, pripomínajú Svetový deň Alzheimerovej choroby. Viacerí odborníci ju označujú za tichú epidémiu ľudstva. Začína nenápadne, rozvíja sa pomaly a postupne človeka oberá o to najcennejšie – schopnosť myslieť, orientovať sa a postarať sa sám o seba. Spoločným tréningom pamäti so seniormi z denného centra Prameň v Brezne sme si otestovali naše schopnosti a spoločne pri hudbe strávili pekné dopoludnie.

Margita Šurábová

Základná škola

s materskou školou v Nemeckej

Zo života školy

Po krásnom a horúcom lete sa 3. septembra otvorili brány našej školy pre 119 žiakov. Výnimočný deň to bol najmä pre našich 16 prváčikov a pre ich novú pani učiteľku. Plní očakávania zasadli do nových školských lavíc. Počas prázdnin sme pre prvákov a pre piatakov v spolupráci so zriaďovateľom školy – s obcou pripravili kompletnú rekonštrukciu tried. V triedach boli nanesené nové stierky, vymenená podlaha, zakúpený nový školský nábytok. A teraz len šup-šup naberať nové vedomosti v krásnom prostredí.

Výnimočný je tento školský rok aj pre žiakov piateho ročníka, ktorí sa budú musieť adaptovať na druhom stupni. Každú vyučovaciu hodinu vstúpi iný učiteľ, každý má iné nároky a požiadavky. Piataci sú už viac odkázaní na vlastnú samostatnosť. Za pomoci rodičov pri dôkladnej domácej príprave by žiak nemal pociťovať žiadny negatívny pocit.

V tomto školskom roku budú pred svojím životným rozhodnutím stáť aj naši deviataci. Už čoskoro budú podávať prihlášku na štúdium na strednú školu. Je dobré, ak im má pri výbere kto poradiť. Školská výchovná poradkyňa im určite rada pomôže zorientovať sa v sieti ponuky stredných škôl.

Tento rok sme pre žiakov pripravili množstvo akcií, súťaží a aktivít. Jeseň ešte ani poriadne nezačala a naši štvrtáci spolu s pani učiteľkou triednou už nadviazali na predchádzajúcu spoluprácu s Domovom dôchodcov a domovom sociálnych služieb Hron v Dubovej. Stretli sa spolu na akcii Superstar. Spievali mladí aj starí, hlavne všetci spievali s radosťou. Bolo ťažké určiť víťaza. Víťazmi sú všetci: tí mladí sú vzorom spolupatričnosti a tí starší sú vzorom skúseností. Radosť bola na nich pozeráť.

Takéto krásne dobročinné stretnutie generácií pri speve a pri hudbe nenechá chladné ani jedno srdiečko.

Prvýkrát sme v tomto školskom roku pripravili Deň finančnej gramotnosti. Žiaci celej školy boli náhodným výberom rozdelení do skupín. A tak skupinu tvorili mladší aj starší. Pre žiakov bolo pripravených 9 stanovišť, kde plnili rôzne úlohy zamerané na rozvoj finančnej gramotnosti. Napríklad navrhli vlastnú bankovku, určovali štáty eurozóny, tvorili príbehy... O rok pripravíme nové aktivity.

Žiaci 6. ročníka spolu s pani učiteľkou fyziky vycestovali vláčikom do Levíc na motivačnú exkurziu, kde navštívili Atlantis Center. Atlantis Center v Leviciach patrí do siete jedinečných zážitkových centier. Čaká tu množstvo interaktívnych objektov, cez ktoré sa dajú spoznať fyzikálne zákony a prírodné javy. Žiaci absolvovali viacero pokusov – magnetizmus, ako pracuje žeriav, kreslili pomocou odrazu v zrkadle, riešili hlavolamy, pozorovali odstredivú silu a mnohé iné. Super sa zabavili pri tvorbe obrích bublín. Exkurzia žiakom ukázala, aká zábavná môže byť fyzika.

Teraz aktuálne pripravujeme program pre seniorov a jubilatov v našej obci. Využívame ešte krásne, slnečné jesenné dni babieho leta a púšťame šarkany, tvoríme z jesenných plodov, chodíme na vychádzky. Ani sa nenazdáme a začneme pripravovať vianočný program, ale... Ale o tom už snáď v budúcom čísle.

Začiatok školského roka v materskej škole

S príchodom prvých septembrových dní začal aj nový školský rok a my sme sa opäť stretli v materskej škole. Zvítali sme sa nielen s deťmi, ktoré už našu materskú školu navštevovali, ale privítali sme aj deti, ktoré k nám prišli po prvýkrát. Spoznávali nové prostredie, kamarátov, pani učiteľky a ostatných zamestnancov školy. Počínali si naozaj statočne a na život v našej materskej škole si rýchlo zvykli.

September a október, prvé mesiace školského roka, priniesli deťom veľa zážitkov. Spoločne sme sa rozlúčili s letom vychádzkou do prírody a environmentálnymi hrami. Deti čistili prírodu od odpadkov, pozorovali hmyz lupou, rozoznávali prírodniny hmatom a maľovali obrázky farbičkami, ktoré našli v prírode. Počasie nám prialo a my sme mohli príjemnú vychádzku završiť piknikom na lúke.

Pri príležitosti Mesiaca úcty k starším sme do materskej školy pozvali našich starých rodičov. Vnúčatká ich potešili svojím vystúpením a darčekom, ktoré im vlastnoručne vyrobili. Nasledovali tvorivé dielne, v rámci ktorých deti so svojimi starými vyrezávali tekvice, vyrábali svietniky, zvieratká a mnohé ďalšie krásne výrobky z plodov a darov jesene. Najcennejšie však boli spoločne strávené chvíle a rodinná atmosféra, v duchu ktorej sa nieslo celé podujatie.

Súčasťou jesene sú aj detské hry, pri ktorých deti šantia v kópách opadaného lístia, hľadajú orechy, gaštany, zbierajú všetko, čo sa pozbierať dá, vymýšľajú, skladajú a, samozrejme, púšťajú šarkany. Nebolo to inak ani tento rok, keď sme sa vybrali s deťmi a ich rodičmi na neďaleký kopec. Vďaka vydarenému počasiu mohli oblohou letať šarkany rôznych farieb a tvarov, všade sa ozýval detský smiech a radosť z príjemne stráveného jesenného popoludnia.

Po niekoľkých rokoch práce v materskej škole odišla z nášho kolektívu pani učiteľka Soňa Veselovská, aby mohla svoje vedomosti a skúsenosti odovzdávať prváčikom na základnej škole. Touto cestou sa jej v našom mene aj v mene rodičov a detí chceme poďakovať za spoluprácu, ochotu pomôcť, obetavosť, ústretový a ľudský prístup. Pre deti bola druhou mamou, ktorá ich vždy počúvala a trpezlivo odpovedala na ich nekonečné otázky. Do budúcnosti jej prajeme hlavne zdravie, radosť z práce, veľa úspechov a príjemných chvíľ prežitých v škole.

Do predškolskej triedy nastúpila naša nová kolegyňa Veronika Vaníková. Veríme, že sa v našom kolektíve bude cítiť dobre a do ďalších mesiacov vyrochíme spoločne s elánom a tvorivými nápadmi.

Za kolektív MŠ Lucia Michelčíková

V dolnej škole veselo

Podujatie pod týmto názvom sa obec Nemecká a občianske združenie Čierťaž Nemecká rozhodli usporiadať v nedeľu 2. septembra 2018. Na jeho realizáciu vybrali areál bývalej „dolnej“ školy v Zámostí. Vo folklórnom programe okrem domácej Čierťaže účinkovali členovia folklórnej skupiny Priechodan z Priechoda a píšťalkár a gajdoš Jožko Kostúr-Strapán z Podkoníc. Nepriaznivé počasie organizátorov aj účinkujúcich poriadne „poobhaňalo“, takže úvod aj záver dvojhodinového programu sa kvôli dažďu uskutočnil v stiesnených podmienkach interiéru. Počas záverečných minút vystúpenia sa napriek tomu v sále podarilo vytvoriť výbornú atmosféru s pozitívnym nábojom, a to najmä vďaka bezprostrednému kontaktu medzi účinkujúcimi a trpezlivými divákmi, ktorí napriek dažďu vydržali až do konca.

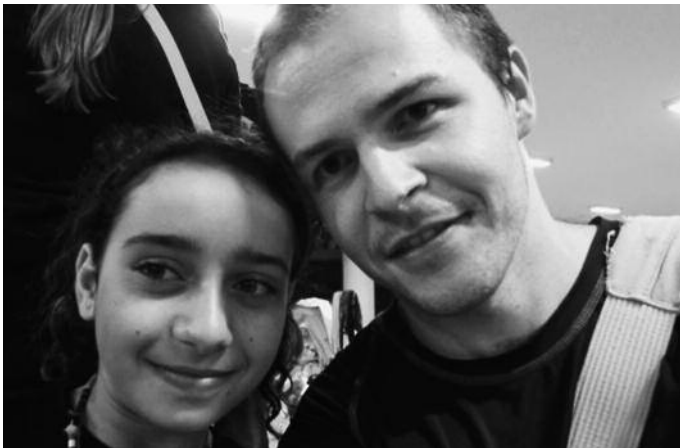
Martin Lokša

Čo som sa naučil pri utečencoch

■ V nasledujúcich riadkoch prinášame ďalší text Matúša Kováčika, v ktorom čitateľom sprostredkoval vlastné skúsenosti z akcie na pomoc utečencom v Budapešti. Spolu s fotografiami sme ho prevzali z Matúšovho blogu zo 17. septembra 2015.

Tento text nemá byť príspevkom do diskusie o utečencoch. Sú to len moje osobné zistenia na základe pár málo skúseností, o ktorých netuším, či sú reprezentatívne. Už vôbec tu nechcem hovoriť o tom, čo by SA MALO.

Toto dievča na fotke sa volá Rahaf a je zo Sýrie. Bola tam s celou rodinou. Spočiatku sa bála, no neskôr za mnou prišla, že či sa môžeme odfotiť.

Sýrski muži

sa nesprávali ani podriadené, ani agresívne, ale sebaisto. Zneistilo ma to a nevedel som, ako na to reagovať, lebo nezapadali do žiadnej škatulky. Závidím im túto schopnosť a už chápem, prečo mnohých mužov štvú. Treba ale povedať, že medzi Sýrčanmi a ostatnými som videl dosť veľký rozdiel. Ostatní sa mi zdali pasívnejší. Áno, zovšeobecňujem. Na obrázku otec dievčatka, ktoré sa narodilo pred štyrmi dňami na záchode na stanici Keleti v Budapešti. Pôrod prebehol v poriadku, pomohla skúsenejšia žena zo Sýrie.

Rodina

Nikdy som nevidel také silné rodinné putá. Hlavne ma prekvapilo, ako veľmi sa otcovia starali o svoje deti. Mal som patriarchálne predsudky o tom, že otec si vykračuje a matka sa o všetko stará, ale uvidel som čosi iné. Myslím si ale, že za daných okolností by sa tak správala väčšina dobrých otcov. Myslím si, že tí, pre ktorých je rodina dôležitá hodnota, by mali týchto ľudí vo svojej krajine chcieť – v postoji k rodine by mohli byť vzorom.

Medzi migrantmi je väčšina mladých schopných mužov preto, lebo majú najväčšie predpoklady podporovať rodinu zo zahraničia. Rovnako, ako to robili Slováci začiatkom 20. storočia. Ak zoberieme do úvahy, že rodina doma žije v extrémnych pomeroch, ani ten ekonomický migrant už nepôsobí taký nenažraný.

Matka týchto troch detí mi povedala, že jej deti si odfotiť môžem, ale ju nie, lebo ak by sa fotka dostala do Sýrie, jej rodina tam by mohla mať veľké problémy.

Angličtina

Len málo z utečencov vedelo po anglicky a úplne máličko vedelo dobre po anglicky. Čakal som vzdelanejších ľudí.

Tento mladý muž mal perfektnú angličtinu. Vraj sa ju naučil z rapovej hudby. Rok študoval medicínu, ale potom prišla vojna. Keď sme ho stretli, povedal, že zo všetkého najviac by sa chcel osprchovať.

Modlitba

Nikoho som nevidel modliť sa. Čakal som ortodoxnejších moslimov.

Zľakli sme sa, keď sme vyšli hore

Keď sme po vyše hodine v preplnenom podchode na stanici Keleti v Budapešti vyšli hore, zľakli sme sa. Tam dole totiž boli veľmi pohodoví ľudia, medzi ktorými sme sa cítili dobre. V tom strachu, ktorý ľudí spájal, vládlo akési zvláštne bezpečie, v ktorom nikto neriešil blbosti. Ľudia mali svoje problémy a s nami sa buď milo zvalili, alebo nás ignorovali. Hore ale boli náckovia, policajti a „normálni“ ľudia – všetko nevypočítateľné živly presvedčené o svojej pravde a moci.

Skromnosť

Nepočul som žiadneho utečenca niečo si pýtať, ani sťažovať sa v štýle: „Nám nikto nič nedá.“ Ponúkané veci si brali skôr ostýchavo a veľmi slušne. Toto ale bolo v pomerne pohodových podmienkach na stanici. V záťažových situáciách to vraj bolo horšie (viem z počutia), čomu úplne verím, lebo by som sa za tých okolností správal asi rovnako. Žiada sa mi teraz klasicky nadávať na Slovákov, že ako by sme sa my správali, ale fakt je, že:

Dobro

Doteraz som nikdy nezažil takú spontánnu mobilizáciu Slovákov (možno v 1989 to bolo lepšie, ale to si nepamätám). Materiálne zbierky pomoci prekročili očakávania. Desiatky Slovákov doteraz chodia na zmeny dobrovoľníčtí do Maďarska (chápate, že do MAĎARSKA??), dokonca už aj do Srbska. Na facebooku síce vidím hejterov, ale vidím aj stovky podporovateľov.

Donedávna každý deň zomieralo 30 000 (tridsaťtisíc) detí na následky chudoby a vyliečiteľných chorôb (čiže vecí, ktorým už vieme zabrániť) a väčšina Slovákov to mala v paži. Teraz stačilo 72 mŕtvych za našimi hranicami a jedna fotka utopeného chlapčeka a zrazu tu máme obrovskú Výzvu k ľudskosti, ktorej sympatizanti v Bratislave počtom prekonalí pochod neonacistov.

Na fotke hore je malá zbierka materiálnej pomoci zo Slovenska, ktorú sme zložili do obývačky mladého páru v Budapešti. Keďže sklady tamojšej organizácie MIGRATION AID boli plné, pomáhali im dobrovoľníci aj takýmto spôsobom.

Aj to, ako sa zorganizovali rôzne skupiny maďarských dobrovoľníkov, bolo úžasné. Ich vláda na to kompletne kašľala, ale ľudia sa dokázali zorganizovať sami. Absencia systému a velenia bola spočiatku badateľná, ale oni to aj tak dali.

Globálne vzdelávanie

Jednou z priorít rozvojovej spolupráce je tzv. globálne vzdelávanie – vzdelávanie verejnosti o tom, ako to, čo robíme my, ovplyvňuje rozvojové krajiny. Vďaka tejto téme veľa ľudí zistilo, kde je Sýria, že ľudia z tretieho sveta nie sú úplní rákosníci,

že aj v Afganistane majú mobily a možno dokonca aj niekto pochopí, že Afrika nie je jeden štát. Myslím, že veľa nových stereotypov nevznikne (tie už sú), ale vzniká priestor ich búrať (skúsme ľuďom veriť, že sa vedia aj učiť).

Policajti

Príjemne ma prekvapili maďarskí policajti. Správali sa slušne a ústretovo. Vyzerali, že ich samotných trápi to, čo sa tam deje, a sami by radi pomohli, ale nevedia ako.

Migranti a odporcovia imigrácie

Z troch najvytrvalejších odporcov imigrácie na mojom facebooku jeden žije v Londýne a druhý v Prahe. Tretieho sa bojím opýtať, ale vraj veľa cestoval. Všetko Slováci.

Nadávať tí, ktorí nemajú skúsenosť

Z ľudí, o ktorých viem, že osobne fungovali s utečencami, na nich nikto nenadáva ani sa ich nebojí. Všetko negatívne prichádza od ľudí, ktorí ich osobne nestretli.

Emócie

V online diskusiách vidím stále dokola pár emócií:

- strach z neznámeho (najviac hejterov videlo skutočného moslima len v telke; na Slovensku sme nikdy nemali toľko expertov na zahraničnú politiku ako teraz),
- pochybnosti o sebe (zoberú nám ženy, zničia našu kultúru...),
- pocity viny (pre niektorých to bol hlavný dôvod, prečo niečo robiť, pre iných bol pocit viny z vlastnej lenivosti dôvod, prečo útočiť na tých, ktorí niečo robia),
- súcit.

Hrozby rozvrátenia kultúry sa boja ľudia, ktorí sami pochybujú o svojom vzťahu ku kultúre. (hint: Ak bude jediný človek oslavovať Veľkú noc, Veľká noc nevymrie; ale keď ja pôjdem radšej na chatu, keď už je ten predĺžený víkend... Keď si nevieme sami zachovať naše zvyky, útočíme na tých, ktorí to vedia.)

Ľudia, ktorí necítia silný vzťah k svojej komunite, sa boja súdržnosti Arabov a takto by sa dalo analyzovať ďalej...

Extrémni pomáhачi na tom nie sú so sebazpoznaním o nič lepšie ako extrémni hejteri. Mojou najväčšou dilemou bolo, ako sa mám k týmto ľuďom správať, aby som im tým pomáhaním nejakou neškodil, a ako ich mám fotiť, aby som ich nemal ako objekty. Odpoveď na tieto dilemy som nenašiel.

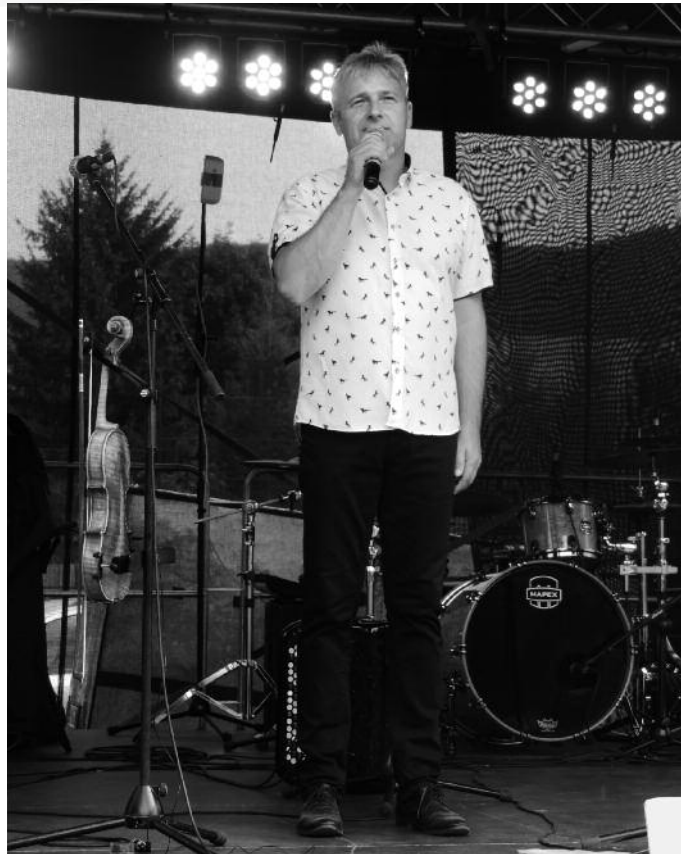
Zdroj:

<http://matus.in/post/129244139314/co-som-sa-naucil-pri-utecencoch>

Fotoreportáž z Dní obce Nemecká

27. – 29. VII. 2018

Foto Zuzana Kováčová

Otvorenie programu

Hudobná skupina Hrdza

Vystúpenie FSK Šumiačan

Prezentácia činnosti denného stacionára Impulz

Maľovanie na tvár

Výstava obrazov Mareka Kocku

Dravce

Gulášmajstri

Dobrovoľný hasičský zbor v Nemeckej

Z činnosti dobrovoľných hasičov v Nemeckej

Ako sme písali v predošlom čísle Noviniek spod Hradiska, táto hasičská sezóna sa pre nás nezačala práve najlepšie. Súťaženie v Horehronskej hasičskej lige nespĺnilo naše očakávania zo začiatku súťažnej sezóny. Po neúčasti v 5. kole Horehronskej hasičskej ligy v Gašparove sme si do tabuľky nemohli pripísať žiaden bod. Počas druhého septembrového víkendú sa konalo posledné kolo a zároveň aj finále ligy, kde po zranení jednej našej pretekárky bol pokus ukončený ako neplatný. Nakoniec sme v tabuľke skončili na 8. mieste s 19 bodmi.

Družstvo mužov sa môže pochváliť skvelým 4. miestom na oslavách 130. výročia založenia dobrovoľného hasičského zboru v obci Jasenie a XIV. ročníku súťaže hasičských družstiev pri príležitosti Memoariálu Eduarda Majera.

Azda najviac sa môžeme tešiť z našich mladých hasičov. Prvý októbrový víkend sme sa s dvoma družstvami zúčastnili jesenného kola hry Plameň v areáli strelnice v Predajnej. Počasie bolo výborné, a tak nič nebránilo začatiu súťaže. Družstvá sa po registrácii premiestnili na slávnostný nástup, kde zaznela slovenská hymna a krátke organizačné pokyny. Štartové poradie bolo dané dopredu, štartovalo sa striedavo v štyroch kategóriách podľa veku (mladší, starší chlapci a mladšie, staršie dievčatá). Jesennú časť hry Plameň môžeme prirovnať k brannému pretekú s plnením disciplín ako hádzanie granátom, určovanie vecných prostriedkov, zhadzovanie kolkov pomocou rozhodenia hadice, strelba zo vzduchovky alebo určovanie signálov, ktoré sa používajú pri skutočných hasičských zásahoch. Obe naše družstvá

súťažili v kategórii starších chlapcov. Družstvo starších chlapcov B v zložení Andrej Rekeň, Vanda Motošková, Adriana Kobzošová, Diana Luptáková a Stanka Tomková obsadilo 4. miesto. Družstvu starších chlapcov A v zložení Tomáš Marčok, Rolko Sojak, Filip Leitner, Dominika Kobzošová a Kristián Kobzoš sa podarilo umiestniť na krásnom 1. mieste. Naším „dračikom“ želáme v nasledujúcej sezóne veľa ďalších úspechov.

Za výbor DHZ Nemecká Pavel Marčok ml.

Za Pavlom Kobzošom

ako vojak, v roku 1967 sa sem priženil a zostal v dedine natrvalo. Pracoval v dubovskej Petrocheme, neskôr v poľnohospodárstve – na nemečianskom „výskume“ (Výskumný ústav lúk a pasienkov, účelové hospodárstvo Nemecká) a napokon až do penzie v tunajšom vojenskom útvere.

Popri zamestnaní sa dlhodobo angažoval najmä v dobrovoľnom hasičskom zbore, v ktorom zastával rôzne funkcie. Ďalším jeho dlhoročným koníčkom bola hora a činnosť v polovnom združení Čierny diel-Ráztoka.

Napokon sa stal jedným zo zakladajúcich členov našej folklórnej skupiny Čierťaz, v ktorej účinkoval od roku 1997. Mali sme ho radi najmä pre jeho optimizmus a dobrú náladu, ktorá ho opúšťala len zriedka. Vedel sa spravodlivo nahnevať, ale aj pomôcť, keď to bolo potrebné. Navonok budil dojem sebaistého a niekedy aj tvrdého človeka, v jeho vnútri sa však skrývala citlivá duša. Názory vyjadroval priamo a obyčajne bez meškania. V našom folklórnom kolektíve sme si cenili jeho srdečnosť, obetavosť a ochotu angažovať sa pri riešení problémov.

Všetky jeho spomenuté aktivity prerušili v roku 2012 náhle zdravotné problémy, ktoré ho pripútali na invalidný vozík. Pavel Kobzoš nás opustil 15. októbra 2018 vo veku 71 rokov.

Martin Lokša, vedúci FSK Čierťaz

Šport

Futbal v Nemeckej

Pred necelým rokom, v decembri minulého roka, som bol oslovený funkcionármi FK Sokol Nemecká, ktorí ma požiadali o pomoc pri práci vo futbalovom klube. Naše A mužstvo pôsobí v 1. triede ObFZ Banská Bystrica. Po určitej dobe pôsobenia v klube som ako tréner zistil, že situácia v nemečianskom futbale je naozaj zlá. Nelichotivé postavenie a káder mužstva, ktorý bol veľmi úzky, neveštil v tom čase nič dobré do budúcnosti. Najväčším problémom sa ukázal nedostatok hráčov. Niektoré situácie boli naozaj beznádejné, napr. keď sme tesne pred zápasom zistili, že nás je málo a že majstrovský zápas neodohráme. Nakoniec sa nám súťaž podarilo zachrániť, a to s vynaložením maximálneho úsilia všetkých kompetentných funkcionárov, ale hlavne hráčov, ktorých je treba vyzdvihnúť a pochváliť: Juraj Lokša, Tomáš Rosina, Tomáš Kováč, Miro Bobok, ale aj Paľo Šrot a Ondrej Bartoš. Ide o hráčov, ktorí už majú cez 30, Ondrej Bartoš 42 a Paľo Šrot 46 rokov. Je veľmi smutné, že po týchto tridsiatnikoch už ďalšia generácia nie je. A ak aj, chlapci väčšinou z rôznych dôvodov futbal hrať nechcú.

V jeseni sme sa pustili do ďalšieho ročníka. Nedostatok hráčov zatiaľ riešime tak, že sa ich pokúšame hľadať v susedných obciach. Je to veľmi ťažké, lebo v každej obci, ktorá chce hrať futbal, je to podobné. Kdeže sú tie časy, keď sa futbal hral všade a každý futbalový klub mal minimálne žiakov dorastencov a mužov! Teraz hrá mládežnícke súťaže v Banskobystrickom oblastnom futbalovom zväze minimálny počet obcí. Ani u nás nemáme mládežnícke družstvá, preto sme dospeli k rozhodnutiu založiť v našom futbalovom klube Futbalovú akadémiu mládeže. Začali sme spolupracovať s FK Medzibrod, aby sme spoločne zostavili družstvá mladších a starších žiakov. S prípravkou sme začali v našej Základnej škole s materskou školou v Nemeckej. Sme si vedomí toho, že práca s mládežou je ťažká a potrebuje mnoho času a trpezlivosti. Vy všetci, ktorých táto myšlienka osloví, prihláste svoje deti do Futbalovej akadémie mládeže v Nemeckej!

Vladimír Vaník

Dňa 8. septembra 2018 sa v záhrade „u Vajdov“ (nad hostincom L. Kohútika) uskutočnilo stretnutie Záhrončanov, na ktorom si jeho účastníci zaspomínali na časy svojho detstva a mladosti.

KULTÚRNA KOMISIA PRIPRAVUJE

9. 11. 2018

Lampiónový sprievod

16. 11. 2018

Retro zábava v priestoroch kultúrneho domu
v Nemeckej

8. 12. 2018

Príchod Mikuláša

Dana Klincová

Opustili nás

Anna Šnírerová (Dubová, 82 r.)

Lýdia Šuchová (Nemecká, 80 r.)

Matilda Krafčíková (Nemecká, 80 r.)

Danica Michelčíková (Dubová, 70 r.)

Jolana Murínová (Dubová, 63 r.)

Štefan Tomčík (Nemecká, 93 r.)

Oľga Simanová (Nemecká, 84 r.)

Pavel Kobzoš (Nemecká, 71 r.)

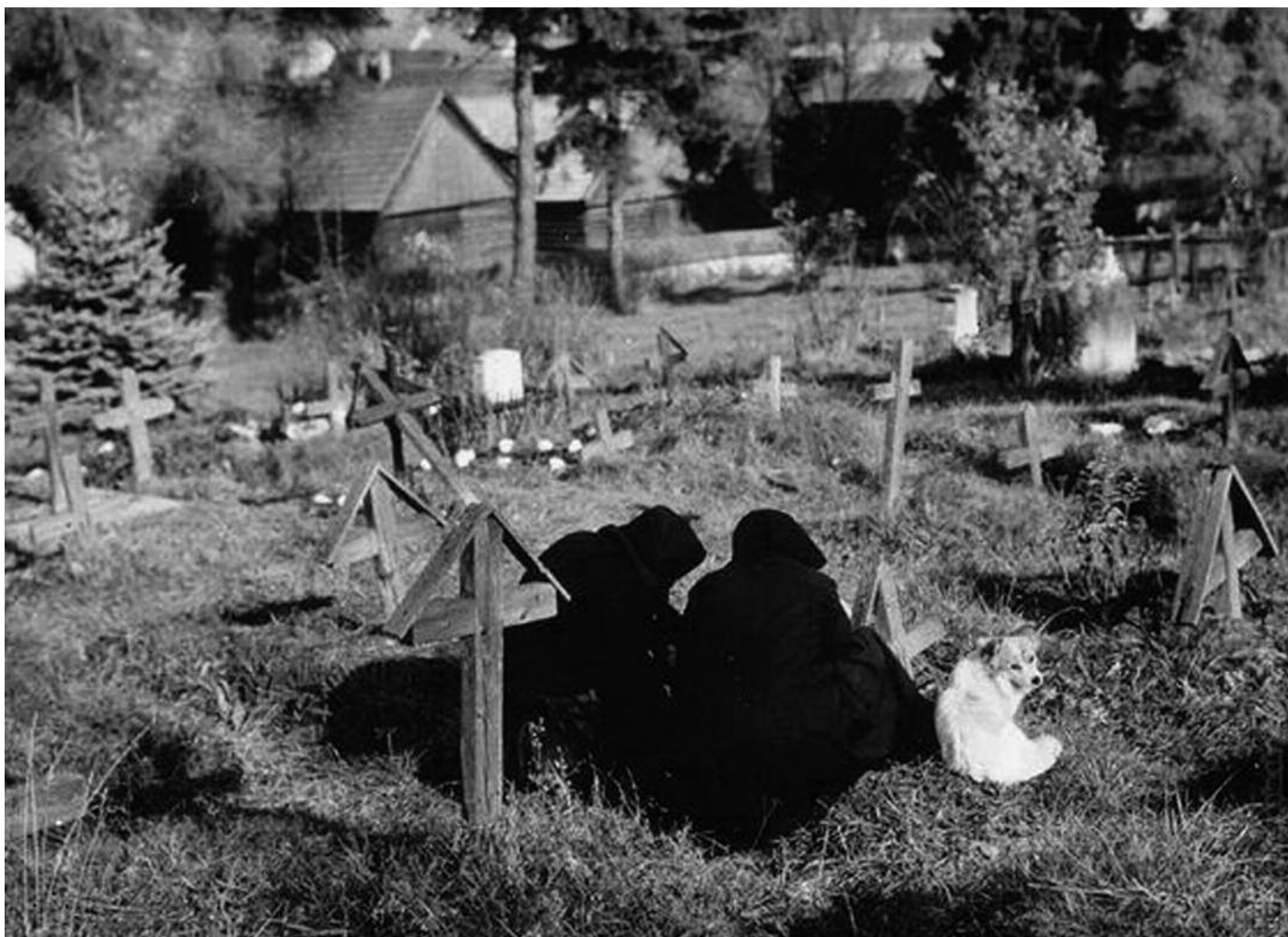

Foto: Martin Martinček – Dušičky X. (1965 – 1966)